

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЖУРНАЛІСТСЬКІ РОЗСЛІДУВАННЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 06 Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 18 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Журналістські розслідування
Викладач (і)	Дебенко Ігор Богданович
Контактний телефон викладача	0987679118
E-mail викладача	igor.debenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Чт. 15:00-16:00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу "Журналістські розслідування" є теоретичні основи та практичні методи проведення журналістських розслідувань. Зокрема:

- Історії та розвитку журналістських розслідувань як жанру.
- Теоретичних концепцій і моделей журналістських розслідувань.
- Методології збору, аналізу та верифікації інформації.
- Специфіки різних типів розслідувань (політичних, економічних, соціальних тощо).
- Етичних аспектів журналістських розслідувань та їхнього впливу на суспільство.
- Законодавчих норм та професійних стандартів, що регулюють діяльність журналістів-розслідувачів.
- Сучасних інструментів та технологій, які використовуються в журналістських розслідуваннях (аналіз даних, візуалізація, соціальні мережі тощо).

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу – підготувати фахівців у галузі журналістики, які здатні проводити глибокі, всебічні та об'єктивні розслідування, викривати зловживання та порушення, інформувати суспільство про важливі соціальні проблеми та сприяти позитивним змінам.

Цілі : Ознайомити студентів з теоретичними основами журналістських розслідувань, їхньою історією, етичними принципами та сучасними тенденціями.; Сформувати у студентів розуміння специфіки різних типів розслідувань (політичних, економічних, соціальних тощо); Навчити студентів методикам збору, аналізу та верифікації інформації, включаючи використання відкритих даних, інтерв'ювання, роботу з архівами тощо; Розвинути у студентів навички написання розслідувальних матеріалів різних жанрів (статті, репортажі, документальні фільми).

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого

розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК 06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

СК 07. Здатність застосовувати міжнародні журналістські стандарти, принципи журналістської етики, національні етичні норми, етикетні правила на різних етапах професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

ПР21. Створювати грамотний гіперлокальний медіапродукт на теми, які зачіпають інтереси окремих територіальних громад, сіл, селищ, спільнот, мікрорайонів, та який поширюється у їх межах.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни (90 год.)

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
5	061 Журналістика	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб

1. Генеза розвитку жанру журналістських розслідувань в Україні та світі. Визначення та історія жанру. Відмінності від інших журналістських жанрів. Роль розслідувань у суспільстві та демократичних процесах.	2	2	10
2. Етика в журналістських розслідуваннях Принципи журналістської етики. Конфлікт інтересів та упередженість. Захист джерел інформації. Правові аспекти журналістської діяльності.	2	2	10
3. Методи збору інформації Традиційні методи (інтерв'ю, документи). Сучасні інструменти (соціальні мережі, відкриті дані, інструменти для аналізу даних). Техніки верифікації інформації.	2	2	10
4. Аналіз даних у журналістиці Що таке дата-журналістика? Інструменти для роботи з великими даними. Візуалізація даних для ефективної презентації результатів.	2	4	10
5. Розслідування в цифрову епоху Кибербезпека та захист даних. Deepfake та інші методи маніпуляції інформацією. Роль штучного інтелекту в журналістиці.	2	4	10
6. Специфіка різних типів розслідувань Політичні розслідування. Економічні розслідування. Соціальні розслідування. Екологічні розслідування.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточне опитування, тестування та самостійна робота - 30 балів. Виконання індивідуальних завдань - 10 балів Контрольна робота – 10 балів. Підсумкова письмова робота (залік) – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, тестування.
Семінарські заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.

Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студенту необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік). Форма здачі (комбінована).

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Відвідування занять :

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.).

Покликання: <http://surl.li/kedzc>

Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.

Неформальна освіта: Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВUМonline, EdEra та Coursera за відповідних предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

Покликання : <http://surl.li/gsbzej>

8. Рекомендована література

Література:

1. Posetti, J., & Matthews, A. (2018). *A Short Guide to the History of 'Fake News' and Disinformation*. International Center for Journalists. URL: <http://surl.li/wdeqca>
2. Беата Бель, Олександр Бурмагін, Томаш Патора, Олег Хоменок.

3. Глобальна мережа журналістів-розслідувачів (Global Investigative Journalism Network, GIJN) <https://gijn.org/gijn-identity/>
4. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практичний. Дніпро: ЛІРА, 2017. – 133 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. — Київ: Центр вільної преси, 2012. — 352 с. URL: <https://www.aup.com.ua/uploads/momg.pdf>
Онлайн ресурси :
6. Посібник з безпеки для журналістів: Посібник для репортерів у небезпечних зонах, 2022. 151 с. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381168>
Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика. Київ, 2013. – 190 с.
7. Правові засади діяльності журналістів в Україні // МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ. РОЗ'ЯСНЕННЯ. 04.10.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>
8. Путівник для організацій громадянського суспільства. Центр демократії та верховенства права, Київ, 2024.
9. Саморукова О. Маніпулятивні технології у висвітленні зарубіжними ЗМІ ситуації в Україні. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2017. Вип. 48. С. 351–359.
10. Українська правда <https://www.pravda.com.ua/>
11. "Detector Media" <https://ms.detector.media/>
12. "Harvard International Journal of Press/Politics": <https://muse.jhu.edu/journal/165>
13. "Медіаспієнс" <https://ms.detector.media/>
14. Bellingcat <https://www.bellingcat.com/>
15. Центр розслідувальної журналістики (Center for Investigative Reporting) <https://cir.lk/>

Онлайн-курс

Журналістські розслідування : основи
<https://video.detector.media/courses/zhurnalistiski-rozsliduvannya-osnovy-i14>

Викладач Ігор ДЕБЕНКО